

**TYÖ- JA TASA-
ARVOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ
7/2001 vp**

Hallituksen esitys laiksi työsuojeluhenkilörekisteristä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 5 päivänä syyskuuta 2001 lähettänyt työ- ja tasa-arvoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi työsuojeluhenkilörekisteristä (HE 106/2001 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti hallintovaliokunta on antanut asiasta lausunnon (HaVL 13/2001 vp), joka on tämän mietinnön liitteenä.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- johtaja Leo Suomaa, sosiaali- ja terveystieteiden ministeri

- lainsäädäntöneuvos Leena Vettenranta, oikeusministeriö
- ylitarkastaja Kaarina Myyri-Partanen, Uudenmaan työsuojelupiiri
- lakimies Markku Salomaa, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK
- koulutus- ja työvoimapolitiikan sihteerit Heikki Liedt, Akava ry
- oikeustieteen kandidaatti, asiamies Johan Åström, Teollisuuden ja Työntekijöiden Keskusliitto TT
- toimitusjohtaja Matti Kopperi, Työturvallisuuskeskus.

Lisäksi tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio on antanut kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki työsuojeluhenkilörekisteristä.

Esityksellä täydennetään ja selkeytetään nykyistä lainsäädäntöä ja nostetaan rekisteriä koskevat alemmanasteiset säännökset henkilötieto-

lain ja perustuslain vaatimusten mukaiselle säädösten tasolle.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Nykyiset säännökset työsuojeluhenkilörekisteristä ovat varsin puutteellisia eivätkä ne täytä perustuslain ja henkilötietolain (523/1999) vaatimuksia. Työturvallisuuskeskuksen ylläpitämä rekisteri perustuu työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annettuun lakiin (131/1973) ja sen nojalla annettuun työministeriön päätökseen työsuojelun yhteistointahenkilöstön ilmoittamisesta (928/1993). Lisäksi työsuojelusopimuksissa on sovittu rekisteriin ilmoitettavista tiedoista. Lakiehdotuksella on tarkoitus antaa tarpeelliset, selkeät säännökset rekisteristä oikealla säädöstatasolla.

Lakiehdotuksen mukaan työsuojelurekisteriin ei enää talletettaisi tietoa mahdollisesta ammattiliittoon kuulumisesta. Tietoa on käytetty ammattiliitoissa järjestettäessä työsuojelukoulutusta työsuojelutehtäviin valituille liiton jäsenille. Ammattiliittojen järjestämä koulutus on kattanut sellaista ammatti- ja työaloittain eriytyntä koulutustarvetta, jota Työturvallisuuskeskuksen järjestämä koulutus ei kata. Ammattiliittoon kuulumista koskevan tiedon puuttuminen rekisteristä heikentäisi valiokunnan saaman selvityksen mukaan merkittävästi rekisterin käytettävyyttä ja vaarantaisi työpaikoilla työsuojelutehtäviin valittujen henkilöiden mahdollisuuden saada ammattiliittojen järjestämää koulutusta.

Valiokunnan käsityksen mukaan ammattiliiton jäsenyystiedon tallentaminen työsuojeluhenkilörekisteriin on osoittautunut tarpeelliseksi. Se on helpottanut työsuojelukoulutuksen järjestämistä ja kohdentamista. Ammattiliitto on saanut työsuojeluhenkilörekisteristä helposti ja vaivattomasti ajan tasalla olevan tiedon oman liittonsa jäsenistä, joille koulutusta on ollut syytä suunnata. Järjestelystä ei saadun tiedon mukaan ole aiheutunut ongelmia.

Valiokunta pitää mahdollisimman laajaa ja monipuolista työsuojelukoulutusta työsuojelun toteutumisen kannalta ensiarvoisen tärkeänä ja katsoo, ettei ole syytä hankaloittaa ammattiliittojen työsuojelukoulutuksen järjestämistä. Tästä syystä valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 1 ja 2 §:ään lisättäväksi tarvittavat säännökset ammattiliiton jäsenyyttä koskevan tiedon tallentamisen jatkamiseksi. Lakiehdotuksen 3 §:ään ehdotetaan lisättäväksi 3 momentti, jonka mukaan ammattiliiton jäsenyyttä koskeva tieto voidaan luovuttaa rekisteristä ainoastaan kyseiselle ammattiliitolle työsuojelukoulutuksen suunnittelua ja järjestämistä varten.

Ammattiliittoon kuulumista koskeva tieto on henkilötietolaissa määritelty arkaluonteiseksi tiedoksi. Lakiehdotuksen mukaan tiedot työsuojeluhenkilörekisteriin ilmoittaa työnantaja. Henkilö, joka ei halua jäsenyydestään ilmoitettavan, ei yleensä ilmoita sitä työnantajallekaan, joten työnantaja ei voi ilmoittaa sitä rekisteriin. Tiedon ilmoittamisesta työsuojeluhenkilörekisteriin ei näin ollen yleensä aiheudu vaaraa henkilöiden yksityisyyden suojalle. Jotta henkilö voi halutessaan kieltää työnantajaa ilmoittamasta ammattiliiton jäsenyystiedon rekisteriin, valiokunta ehdottaa 2 §:ään lisättäväksi tätä tarkoittavan säännöksen.

Jotta rekisterin tietojen ajantasaisuus voitaisiin mahdollisimman hyvin turvata, valiokunta ehdottaa 2 §:ää muutettavaksi siten, että tiedot ilmoitetaan rekisteriin aina, kun niihin tulee muutoksia. Henkilötietolain 30 §:n mukaan rekisteröidyllä on oikeus kieltää häntä koskevien tietojen käyttö muun muassa suoramarkkinointiin. Selvyiden vuoksi valiokunta ehdottaa tätä koskevan viittaussäännöksen lisäämistä lakiehdotuksen 3 §:ään.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki**työsuojeluhenkilörekisteristä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Rekisterin käyttötarkoitus ja rekisterinpitäjä

Työsuojeluhenkilörekisteri on sosiaali- ja terveysministeriön, jäljempänä ministeriö, pitämä henkilörekisteri, jonka käyttötarkoituksena on välittää työsuojelutietoa ja -materiaalia sekä työsuojelukoulutuksen järjestämiseen liittyvää tietoa ja edistää työsuojelun työpaikkakohtaista valvontaa sekä tarkastustoimintaa. *Rekisterin tarkoituksena on myös palvella ammattiliitoja ja työnantajajärjestöjä niiden suunnitelmassa ja järjestäessä työsuojelukoulutusta.*

(2 mom. kuten HE)

2 §

Tietolähteet ja tietosisältö

Työnantajan on ilmoitettava rekisterinpitäjälle, joka tallettaa tiedot rekisteriin, vaalikausittain ja muulloinkin tietojen muuttuessa kirjallisesti:

(1—5 kohta kuten HE)

6) työsuojelupäällikön, työsuojeluvaltuutetun ja varavaltuutetun, sekä, jos työpaikalla on nimetty, työsuojelutoimikunnan tai muun työpaikalla vastaavan elimen jäsenten ja työsuojeluasiamiesten nimet, syntymäajat, äidinkieli, osoitteet, osallistuminen työsuojelukoulutukseen, *ammattiliiton jäsenyystieto* sekä muut asemaa ja työsuojelutoimintaa koskevat tiedot.

Lisäksi työnantaja saa ilmoittaa päätoimisten työsuojeluhenkilöiden sekä työterveyshenkilöstön nimet, syntymäajat, äidinkielen, osoitteet (*poist*), osallistumisen työsuojelukoulutukseen,

ammattiliiton jäsenyystiedon sekä muut asemaa ja työsuojelutoimintaa koskevat tiedot.

Rekisteröidyillä on oikeus kieltää ammattiliiton jäsenyystiedon ilmoittaminen rekisteriin. (Uusi)

(4 ja 5 mom. kuten HE:n 3 ja 4 mom.)

3 §

Tietojen luovuttaminen

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Jos rekisteriin on merkitty tieto henkilön jäsenyydestä ammattiliitossa, se tai sen perusteella rekisteristä saatu muu tieto saadaan luovuttaa vain asianomaiselle ammattiliitolle työsuojelukoulutuksen suunnittelua ja järjestämistä varten, jollei henkilö ole antanut kirjallista suostumusta tiedon muuhun luovuttamiseen. (Uusi)

Rekisteröidyn oikeudesta kieltää häntä koskevien tietojen luovuttaminen suoramarkkinointia varten säädetään henkilötietolaissa (523/1999). (Uusi)

(5 mom. kuten HE:n 3 mom.)

4 §

(Kuten HE)

5 §

Muiden säädösten soveltaminen

Työsuojeluhenkilörekisteriin sovelletaan tämän lain lisäksi, mitä henkilötietolaissa (*poist.*) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

TyVM 7/2001 vp — HE 106/2001 vp

6 §
(Kuten HE)

7 §
Voimaantulo

(1 mom. kuten HE)

*Tällä lailla kumotaan työsuojelun yhteistoi-
mintahenkilöstön ilmoittamisesta 1 päivänä
marraskuuta 1993 annettu työministeriön pää-
tös (928/1993). Kumottavan päätöksen nojalla
annetut määräykset tai tehdyt sopimukset ovat
edelleen voimassa, kunnes ne kumotaan tai niis-
tä toisin sovitaan.*

(3 mom. kuten HE)

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 2001

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Esa Lahtela /sd (osittain)
vpj.	Jouni Lehtimäki /kok	Rauha-Maria Mertjärvi /vihr
	Pertti Hemmilä /kok (osittain)	Petri Neittaanmäki /kesk
	Leea Hiltunen /kd	Håkan Nordman /r
	Anne Huotari /vas	Lauri Oinonen /kesk (osittain)
	Kyösti Karjula /kesk	Pirkko Peltomo /sd
	Risto Kuisma /rem	Tero Rönni /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ritva Bäckström.